

Terugblik op regioconferentie IJsselland 21 april 2023 en Vooruitblik wijziging Wet gemeenschappelijke regelingen Notitie 16-6-2023

Aan: Gemeenteraden en colleges van de gemeenten in de regio IJsselland¹, Provinciale Staten en het college van gedeputeerde Staten van de Provincie Overijssel

Ter kennisname: De leden van het Dagelijks Bestuur, Algemeen Bestuur en Directies van de Gemeenschappelijke Regelingen in de regio IJsselland.

Inleiding

Op 21 april j.l. heeft in Zwolle de regionale conferentie plaatsgevonden over de **wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr)**, die per 1 juli 2022 is ingetreden. Een initiatief van de griffiers van regio IJsselland en de samenwerkende Gemeenschappelijke Regelingen Veiligheidsregio, GGD, Omgevingsdienst en Regionaal Servicebureau (RSJ).

In aanloop naar de conferentie zijn de raden van regio IJsselland en provinciale staten in de afgelopen maanden d.m.v. twee notities (informatiebrief 20 december 2022 en Notitie WGR 7 februari 2023) geïnformeerd over de wetswijziging. Vervolgens zijn in februari gezamenlijke digitale informatiesessies georganiseerd, waarbij dieper op de verschillende aspecten van de wetswijziging is ingegaan. Voor inhoudelijke toelichting op de wetswijziging verwijzen wij u naar bovengenoemde notities.

In deze notitie informeren wij u graag middels een korte terugblik over de opbrengsten van de conferentie van 21 april j.l. en over het vervolgproces. Het vervolgproces moet uitmonden in besluitvorming in het voorjaar van 2024 over de ontwerpregelingen van de gemeenschappelijke regelingen (GR-en) Veiligheidsregio, GGD, Omgevingsdienst en RSJ.

Terugblik en opbrengst regionale conferentie

Bij de conferentie waren, naast vertegenwoordigers van de vier genoemde GR-en, een statenlid en raadsleden van alle betrokken gemeenten aanwezig. Na een korte inhoudelijke introductie door Maarten Hageman, expert op gebied van regionale samenwerking, zijn deelnemers met elkaar in gesprek gegaan. In twee gespreksrondes hebben deelnemers gezamenlijk verkend welke mogelijkheden de wetswijziging biedt om invloed uit te oefenen op de vier genoemde samenwerkingsverbanden en de betrokkenheid bij deze GR-en te vergroten.

Doel van de conferentie was om de raden en staten in gezamenlijkheid het gesprek te laten voeren en met elkaar af te tasten welke wensen er leven ten aanzien van de nieuwe mogelijkheden van de Wgr. Daarnaast kan de gezamenlijke verkenning GR-en helpen in hun uitwerking van de nieuwe regelingen.

Tijdens de conferentie werd eenieder nadrukkelijk de ruimte geboden zijn bevindingen/wensen/opvattingen kenbaar te maken. Deelnemers spraken dan ook op persoonlijke titel en niet namens de raad/staten.

De verslaglegging van de gespreksrondes en de daaruit voortvloeiende opbrengsten zijn te vinden in de bijlage. Uit beide gespreksrondes is een hoofdlijn naar voren gekomen die voor de GR-en richtinggevend is voor de uitwerking van de ontwerp tekst voor de aanpassing van de gemeenschappelijke regeling:

- Er is geen unaniem draagvlak voor een regionale adviescommissie, zoals dat in de wet is vastgelegd. Wel is er behoefte aan meer structuur in de samenwerking tussen de GR-en en de raden/staten om de betrokkenheid en interactie op structurele basis te versterken. Er zal

dan ook gewerkt worden aan een voorstel om de betrokkenheid van raden bij de GR-en gestructureerd vorm te geven.

- Wat betreft evaluatie, actieve informatieplicht, zienswijzemogelijkheden, participatie en uittreding zijn tijdens de gesprekken geen specifieke eisen gesteld, anders dan de voorschriften die de Wet gemeenschappelijke regelingen ten aanzien van deze thema's zijn opgenomen. Graag verwijzen wij u naar de bijlage voor aanvullende informatie omtrent de bespreking van deze onderwerpen.

NB met deze richting wordt beoogd recht te doen aan de inbreng die tijdens de conferentie is opgehaald. Er wordt geen voorgenomen besluitvorming mee beoogd. In het verdere besluitvormingsproces worden de concept regelingen nog voor een zienswijze aan de raden (en staten) voorgelegd. Dat is het moment waarop raden (en staten) formeel inbreng kunnen leveren op de concept regeling.

Vooruitblik

Bestaande gemeenschappelijke regelingen moeten uiterlijk 1 juli 2024 aangepast zijn. Na de gezamenlijke informatiefase en uitwisseling over mogelijke keuzes, zijn nu de GR-en aan zet om hun regelingen aan te passen en voor te leggen aan de raden (en voor de Omgevingsdienst ook de staten). In het najaar 2023 zullen de concept regelingen aan de colleges worden voorgelegd en krijgen de raden de mogelijkheid om een zienswijze te geven. Op basis van eventueel ingediende zienswijzen nemen de colleges en de besturen van de gemeenschappelijke regelingen een besluit over de ter verdere besluitvorming voor te leggen regelingen.

Vervolgens zullen de colleges in de eerste helft van 2024 tot definitieve besluitvorming overgaan, waarvoor zij goedkeuring nodig hebben van de raden en staten. Het beoogde resultaat is dat alle regelingen voor 1 juli 2024 conform wet gewijzigd en gepubliceerd zijn. Dit is een planning op hoofdlijnen. Elke stap zal tijdig worden aangekondigd en worden voorzien van een detailplanning binnen de context van het gehele besluitvormingsproces.

Met vriendelijke groet,

Namens de Voorbereidingsgroep 'Invoering wijziging Wgr IJsselland' en de directie/besturssecretarissen van de gemeenschappelijke regelingen Veiligheidsregio IJsselland, GGD IJsselland, Omgevingsdienst IJsselland en Regionaal Serviceteam Jeugd IJsselland;

Annet ten Hoff – griffier Steenwijkerland

Eric Meurs - griffier Zwolle

Henk Schreuders – manager Staf & Beleid Operationeel Leider Veiligheidsregio IJsselland

Ingrid Heijmans – plaatsvervangend griffier Deventer

Joost Leegwater – griffier Dalfsen

Mara Zweers – plaatsvervangend griffier Zwolle

Uitkomsten Werkconferentie regionale samenwerking voor gemeenteraadsleden 21 april 2023

Dit document bevat een samenvatting van de gesprekken en discussies in beide groepen aan de hand van de thema's die besproken zijn.

Thema 1 Regionale adviescommissie

De gemeenteraden hebben de mogelijkheid een adviescommissie in te laten stellen. Alle betrokken raden in een GR dienen in te stemmen (unanimiteit). Het AB van de gemeenschappelijke regeling legt de adviestaak van de raden vast, op basis van de wensen en bedenkingen die door de raden zijn ingebracht. De raden bepalen de adviestaak: ondersteuning van de raden bij de voorbereiding van besluitvorming met betrekking tot de GR en/of advisering van zowel de raden als het Algemeen Bestuur (AB) van de GR.

Vragen:

- Wat moet een regionale adviescommissie opleveren voor de raden?
- Met welke thema's zou een regionale adviescommissie zich moeten bezighouden?
- Welke andere mogelijkheden ziet u om meer betrokken te zijn bij een GR dan via een regionale adviescommissie?

Discussie

De voors en tegens van instellen van een regionale adviescommissie

Argumenten die naar voren werden gebracht om **wel** een adviescommissie in te stellen:

- Elke 4 jaar zijn er deels nieuwe raden. Een adviescommissie kan kaders geven en continue deskundigheid over een GR bieden voor de raden.
- Meerwaarde is een menging van verschillende partijen vanuit de raden en de vorming van deskundigheid bij raadsleden.
- Mogelijkheid om als raden naar de voorkant te komen. Wel zijn heldere kaders over rol en taak van een adviescommissie nodig.
- Een adviescommissie helpt gemeenten om inbreng te leveren en geeft daar gewicht aan.

Argumenten die naar voren werden gebracht om **geen** een adviescommissie in te stellen

- Voorwaarde van unanimiteit van gemeenteraden.
- Voorwaarde van een adviescommissie per GR.
- De betrokkenheid van de raden kan ook op andere wijze gestalte krijgen, zoals door het gesprek met elkaar aan te gaan (zoals in deze bijeenkomst) of via bredere informatieve (inhoudelijke) bijeenkomsten en via de al bestaande mogelijkheden. Het is wel van belang hier ieder jaar vaste momenten voor te plannen waar raadsleden en de 4 GR'en elkaar treffen om thema's te bespreken en te verdiepen.

Overige aandachtspunten/vragen

- Duidelijkheid nodig over de rol van een adviescommissie, ook richting de gemeenteraden.

- Vanuit de raads-/statenleden is geen adviescommissie nodig bij de OD en de RSJ.
- Zwolse rapporteurs werken vooral informatief aan de voorkant.
- Vraag is of een adviescommissie ingesteld moeten worden bij aanpassing van de GR of dat het later kan als er behoefte aan is.
- Welke mogelijkheden zijn er als er geen unanimititeit blijkt te zijn?
- Een adviescommissie voor een deel van de aan een GR deelnemende gemeenten is informeel mogelijk. Dan ook afspraken maken over betrokkenheid van de andere gemeenten.
- Een informele adviescommissie kan ook breder zijn dan 1 GR.
- Van belang voor een afweging zijn de mogelijkheden, de voor- en nadelen, de kaders die nodig zijn.
- Het is een wederzijdse behoefte van zowel de raadsleden als de GR'en om een platform te creëren waar (laagdrempelige) interactie kan plaatsvinden. Wees verder flexibel als het gaat om tussentijdse behoefte aan afstemming.

Conclusie

Er is een voorzichtig draagvlak voor een adviescommissie, eventueel informeel.

Suggestie:

Er is geen unaniem uitgesproken draagvlak voor een adviescommissie. Er is eventueel wel draagvlak voor een informele vorm van een adviescommissie. Er is wel behoefte structureel vorm te geven aan de bestaande interactie.

Thema 2 Evaluatie en actieve informatieplicht

2.1 Evaluatie

In de GR moeten afspraken worden opgenomen over het evalueren van de GR. Dat kan ook de afspraak zijn, dat evaluatie niet nodig is. Er zijn geen wettelijke voorschriften voor de inhoud van evaluatie, het is aan de deelnemers om hier invulling aan te geven.

Vragen m.b.t. Evaluatie:

- Wat moet periodieke evaluatie van een verplichte GR opleveren voor de raden?
- Wat moet periodieke evaluatie van een vrijwillig ingestelde GR opleveren voor de raden?

Discussie

Overige aandachtspunten/vragen

- Evaluatie kan zinvol zijn als de goede vragen worden gesteld.
- Eventuele evaluatie laten plaatsvinden aan het eind van een raadsperiode.

Conclusie

Eventuele evaluatie 1 keer per zoveel jaar, bijvoorbeeld aan het eind van een raadsperiode.

2.2 Actieve informatieplicht

Er moeten afspraken worden gemaakt over de wijze, waarop de GR inhoud gaat geven aan de actieve informatieplicht: het uit eigen beweging informatie verschaffen aan de raden.

De Wgr, Gemeente-/Provinciewet beschrijft de wettelijke voorschriften als het gaat om de actieve informatieplicht. Bij een verplichte GR geeft de wetgeving, die de gemeenten tot een GR verplicht, bovendien ook regels over het uitvoeren van taken, het toetsen daarvan en het geven van bepaalde informatie.

Vragen m.b.t. Actieve informatieplicht

- Over welke onderwerpen zouden de raden actief informatie van een GR willen ontvangen? Dit naast de informatie, die de GR-en in IJsselland geven via bijvoorbeeld informatiebijeenkomsten, bezoek aan raden, raadsbrieven bij crises, afstemmen planning- en controlcyclus etc).

Discussie

- De gemeenteraden zijn goed aangehaakt als het gaat om informatie, die gemeenten van de GR-en ontvangen.
- Aandachtspunten zijn het juiste moment van verstrekken informatie en duiding daarvan.
- Genoemd als andere mogelijkheden om informatie te verstrekken: helderheid geven in de vorm van een informatienota (wat raden kunnen verwachten), periodiek een vragenuurtje voor raadsleden, informatie op de website van de GR.
- Gehouden informatiebijeenkomsten zijn incidenteel en voelen vaak als hoog-over.
- Route om informatie aan een GR te vragen is niet helder voor raadsleden. Loopt dat via het College van de gemeente of rechtstreeks aan het GR-bestuur? Rechtstreeks en informeel werkt vaak goed.

Conclusie

Gemeenteraden ontvangen voldoende informatie van de GR-en. Meer is niet nodig.

Thema 3 Zienswijzen begroting en zienswijze bij grote besluiten

3.1 Zienswijze begroting

Voor de ontwerpbegroting van een GR geldt al een zienswijzeprocedure, waarvan nu de termijn wordt verlengd naar 12 weken.

Vragen m.b.t. begroting:

Wat heeft uw voorkeur:

a. de zienswijzeprocedure van de raden over de ontwerpbegroting afronden vóór het zomerreces?

Of

b. de zienswijzeprocedure van de raden door laten lopen tijdens de zomermaanden, waarbij een deel van het proces tijdens het zomerreces valt?

Discussie

Overige aandachtspunten/vragen

- De 4 GR-en in IJsselland hebben samen de route voor hun begrotingen 2024 afgestemd. Ze vinden het van belang, dat de conceptbegroting al beschikbaar is voor de gemeenten bij de opstelling en behandeling van de voorjaarsnota. Dit maakt afronding van de zienswijzeprocedure voor het zomerreces mogelijk. Met de aantekening dat enkel als de zomervakantie van de scholen vroeg begint, zich de situatie kan voordoen dat de GR-begroting pas na de vakantie kan worden vastgesteld. Het heeft de grote voorkeur dat de ontwerpbegroting afgerond is voor het zomerreces.

Conclusie

Prima samenwerking en afspraak van de 4 GR-en.

3.2 Zienswijze bij grote besluiten

De raden samen kunnen per GR met het bestuur afspraken maken over voorgenomen besluiten waar ze zienswijzen op wensen te geven. Bijvoorbeeld bij besluiten met een aanzienlijk financieel belang, politiek gevoelige besluiten of beleidsmatige keuzes.

Vragen m.b.t. de ruimere zienswijze:

- Aan wat voor besluiten denkt u, wanneer u de mogelijkheid wordt geboden voor het uitbrengen van een zienswijze? NB, dit aanvullend op de besluiten waarvoor al een wettelijke verplichting geldt.

Discussie

- Elke GR moet volgens de wet bepaalde voorgenomen besluiten om een zienswijze voorleggen aan de raden.
- Voor nieuwe zienswijzemogelijkheden wordt met name gedacht aan grote/belangrijke bestuurlijke vraagstukken.
- Gemeenteraden kunnen ook bij onverwachte ontwikkelingen (zoals bestrijding corona, opvang vluchtelingen) behoefte hebben om een zienswijze in te dienen. Is het mogelijk daar iets voor af te spreken?

Conclusie

Een zienswijzemogelijkheid past bij bestuurlijke agenda's, meerjarenplannen of grote financiële keuzes. In deze gevallen is het van belang om de zienswijzetermijn in overleg af te spreken.

Thema 4 Participatie

Binnen gemeenten en door raden wordt veel aandacht geschonken aan participatie, bij GR-en is dit moeilijker. In de meeste GR'en moeten afspraken worden opgenomen over of, en zo ja, op welke wijze burgers en belanghebbenden worden betrokken bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid door de GR.

Vragen:

- Is het wenselijk dat een GR rechtstreeks de participatie zoekt op regionaal niveau met inwoners en belangenorganisaties?
- Welke rol zouden de raad(sleden) willen spelen bij inwonerparticipatie: participatie vanuit en met betrokkenheid van de raden of rechtstreeks door de GR zonder directe tussenkomst van de raden?
- Voor welke terreinen van overheidszorg, waarop gemeenten samenwerken in een GR, is inwonerparticipatie vooral van belang?

Discussie

Overige aandachtspunten/vragen

- Inwonerparticipatie gebeurt door gemeenten vaak al op verschillende manieren. Gemeenten hebben daar afspraken en regels voor.
- De GGD betreft inwoners bij bepaalde onderwerpen; VRIJ sluit voor inwonerparticipatie over risicobeheersing bij voorkeur aan bij initiatieven van een gemeente.
- In voorbereiding is een nieuwe wet voor gemeenten en provincies om de betrokkenheid van inwoners te verbreden.
- In geval van inwonerparticipatie rechtstreeks door GR-en is het nodig om zorgvuldig te formuleren waarop de participatie wel/niet betrekking heeft.
- Aanbeveling: betrek dit punt bij eventuele evaluatie over vier jaar.

Conclusie

Geen/bepaalde behoefte aan formele participatie door de GR-en.